

Diarienummer
NV2023-014

Budget 2024 med verksamhetsplan 2025–2026

Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus

Norrvatten

Innehållsförteckning

1 Uppdrag, vision och mål	4
1.1 Norrvattens uppdrag och ändamål	4
1.2 Norrvattens vision	4
1.3 Strategiska mål	5
1.3.1 Leveranssäkerhet och kvalitet	5
1.3.2 Forskning och utveckling	5
1.3.3 Uppdragsutveckling	6
1.3.4 Anslutning av nya kommuner och medlemmar	6
1.3.5 Miljö	6
1.4 Verksamhetsstyrning och uppföljning	6
1.4.1 Framgångsfaktorer	7
1.4.2 Nyckeltal för uppföljning	7
1.4.3 Norrvattens organisation	7
2 Omvärldsfaktorer	8
2.1 Klimatförändringar och vattenkonsumtion	8
2.2 Utmaningar för vattenkvaliteten	9
2.3 Befolkningstillväxt	10
2.4 Säkerhetsläget	10
2.5 Förändringar i infrastrukturen	11
2.6 Ekonomiska förutsättningar	12
2.7 Fokus på vattenfrågor	12
2.8 Tillgång till kompetens	13
3 Verksamhetsplan	14
3.1 Kund	14
3.1.1 Dricksvatten av högsta kvalitet	14
3.1.2 Hög leveranssäkerhet	16
3.1.3 Hög tillit	20
3.2 Effektivitet	20
3.2.1 Ekonomi i balans	20
3.2.2 Rätt investeringar	21
3.2.3 Nyskapande	21

3.3	Hållbarhet	22
3.3.1	Miljödiplomerad	22
3.3.2	Optimerad resursanvändning	22
3.3.3	Samordnad samhällsbyggnad	23
3.4	Medarbetare.....	23
3.4.1	Engagerade medarbetare	23
3.4.2	Rätt kompetens	23
3.4.3	Attraktiv arbetsmiljö	24
4	Budget	25
4.1	Förutsättningar för 2024.....	25
4.1.1	Generella förutsättningar	25
4.1.2	Vattenförbrukning.....	27
4.1.3	Ändrade förutsättningar	28
4.1.4	Övriga ställningstaganden	28
4.1.5	Vattenavgifter och övriga intäkter	28
4.1.6	Kostnader	29
4.1.7	Ekonomi i balans	31
5	Känslighetsanalys	32
5.1	Vattenavgifter.....	32
5.2	Läckor och underhåll.....	32
5.3	Elenergi	32
5.4	Räntekostnader	32
6	Rapportbilagor	33
6.1	Resultatbudget 2024 med verksamhetsplan 2025–2026	33
6.2	Balansbudget 2024	34
6.3	Finansieringsbudget 2024	36
6.4	Noter till resultat-, balans- och finansieringsbudget	37
6.5	Fördelning av vattenavgift per kommun 2024	39
6.6	Investeringsbudget 2024 med verksamhetsplan 2025–2026.....	40
6.7	Kostnadsutveckling med nyckeltal	41
6.8	Arvodet och ersättningar till Norrvattens förtroendevalda	43

1 Uppdrag, vision och mål

1.1 Norrvattens uppdrag och ändamål

Norrvatten, vars ändamål och styrning beskrivs i en förbundsordning, är sedan 1926 ett kommunalförbund som ägs av 14 kommuner. Ändamålet framgår av förbundsordningen:

Ändamålet med kommunalförbundet är att inom förbundets geografiska område förse medlemmarna med dricksvatten.

För fullgörande av ändamålet ska kommunalförbundet förvärva, anlägga och ansvara för drift och underhåll av vattenreningsverk, ledningsnät, pumpstationer, vattenreservoarer och andra för verksamheten nödvändiga anordningar.

Vattenförsörjningen är en grundläggande funktion i samhället och en förutsättning för invånarnas hälsa och medlemskommunernas tillväxt. Norrvatten producerar och distribuerar dricksvatten till omkring 700 000 människor och behöver därför planera, dimensionera och utveckla anläggningarna så att det finns en stor trygghet i försörjningssystemet. Det innebär även framåtsyftande arbete för att påverka förutsättningarna.

Detta ställer i sin tur krav på ett antal kompetenser och funktioner för omvärldsbevakning, kommunikation, krisberedskap, teknikutveckling, vattenskydd och planering samt samordning med ägarnas förvaltningar för teknikförsörjning och samhällsbyggande.

1.2 Norrvattens vision

Norrvattens vision lyder:

Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus

”**Alltid**” innebär att leveransen av dricksvatten ska ske utan avbrott. Det ställer krav på att anläggningar förnyas när den tekniska livslängden är nådd, att kapaciteten i vattenverk och ledningar är tillräcklig samt att Norrvatten arbetar för redundans och reservvatten. Kapaciteten på såväl vattenproduktionen som distributionen måste vara tillräcklig över tid och hållbar för att klara olika störningar.

”**Hälsosamt**” dricksvatten innebär att människors hälsa inte ska påverkas negativt vid konsumtion av dricksvatten. Detta ställer krav på att hälsostörande

ämnen tas bort i reningsprocessen. Norrvatten måste därför ha kunskap om vilka ämnen som finns i våra vattentäkter, och vilka hälsoeffekter dessa ämnen har, samt även arbeta förebyggande för att skydda vattentäkterna från hälsofarliga ämnen.

Att dricksvattenförsörjningen ska utföras med ”**miljö och samhällsnytta i fokus**” betyder att produktion och distribution ska vara långsiktigt hållbar med lägsta möjliga resursförbrukning och miljöbelastning. Samhällsnyttan innebär framför allt att Norrvatten anpassar sin förnyelse och utbyggnad till medlemskommunernas planer. Den snabba expansionen i regionen med bostadsbyggande och infrastrukturförändringar styr till stor del Norrvattens investeringsbehov.

1.3 Strategiska mål

Hösten 2017 fastställde Norrvattens förbundsstyrelse en strategisk tioårsplan. Planen ger en gemensam och förankrad målbild för var Norrvatten ska befinna sig år 2026, och inkluderar ambitionsnivåer och krav för kvalitet, säkerhet och miljö. Planen omfattar även inriktning i frågor kring forskning och utveckling, kompetensförsörjning, uppdragsutveckling och kommunikation. Inom alla dessa områden finns även ett antal mål. För mål rörande leveranssäkerhet gjordes en revidering 2020 för att anpassa dessa till aktuella prognoser och förutsättningar. De strategiska målen är:

1.3.1 Leveranssäkerhet och kvalitet

- Ordinarie dricksvattenförsörjning förstärks successivt så att behovet i Norrvattens kommuner kan tillgodoses.
- Varje punkt i huvudvattennätet ska försörjas från två håll.
- Reservvattenförsörjning klarar en månads störningar i ordinarie dricksvattenförsörjning vid normalförbrukning.
- Dricksvattnet ska vara hälsosamt.

1.3.2 Forskning och utveckling

- Norrvatten ska ligga i frontlinjen för kunskap inom dricksvattenförsörjning och de områden som är angelägna för Norrvattens uppdrag.
- Norrvatten ska genom att samarbeta med ledande forskare vid universitet, högskolor och andra VA-producenter i Sverige och utomlands nå en högre utväxling av kunskaper och insatser.
- Norrvatten ska vara aktiv inom forskning och utveckling i syfte att nå högre kompetens och effektivare lösningar inom vattenförsörjning.
- Norrvatten ska årligen satsa 2 kr per abonnent på utvecklingsfrågor.

1.3.3 Uppdragsutveckling

- Norrvatten ska utifrån sin specialkompetens stödja medlemmarna.
- Inom områden där Norrvatten har kompetens för att klara det egna behovet, kan förbundet utveckla tjänster som medlemskommunerna efterfrågar.
- Norrvatten utför uppgifter som långsiktigt efterfrågas av medlemmar, i stället för att utföra tjänsterna på kommunernas avrop.

1.3.4 Anslutning av nya kommuner och medlemmar

- Anslutning av kommuner som kunder eller medlemmar ska långsiktigt tillföra ett mervärde till Norrvattens medlemmar.

1.3.5 Miljö

- Förbättrad råvattenkvalitet.
- Minskad miljöpåverkan.
- Effektiv vattenproduktion med minimal kemikalieanvändning.

1.4 Verksamhetsstyrning och uppföljning

Norrvatten har en styrmodell med framgångsfaktorer för att styra verksamheten mot uppdraget, visionen och målen. Framgångsfaktorerna utgår från fyra perspektiv, Kund, Effektivitet, Hållbarhet och Medarbetare och täcker därmed in alla delar av verksamheten. För att säkerställa en ändamålsenlig verksamhet och kommunallagens krav på uppföljning av verksamhetsmässiga och finansiella mål har ett antal nyckeltal kopplats till framgångsfaktorerna. Dessa utgör kontrollpunkter för den löpande verksamheten. För 2024 har nyckeltalen som redovisas till styrelse och fullmäktige färre än tidigare. De nyckeltal som inte redovisas här framöver följs ändå löpande upp av förbundets ledning.

1.4.1 Framgångsfaktorer

1.4.2 Nyckeltal för uppföljning

Fokus	KFF	Nyckeltal	Målvärde	Uppföljning
Kund	Dricksvatten av högsta kvalitet	Kvalitetskrav utgående dricksvatten	100 %	Kvartalsvis
	Hög leveranssäkerhet	Inga avbrott i produktion/distribution av dricksvatten	100 %	Kvartalsvis
Effektivitet	Ekonomi i balans	Prognossäkerhet budget/utfall	<5 %	Kvartalsvis
Medarbetare	Attraktiv arbetsmiljö	Inga olyckor med sjukskrivning som följd	0	Kvartalsvis
Hållbarhet	Miljödiplomerad	Fortsatt miljödiplomerad verksamhet	100 %	Årsvis

1.4.3 Norrvattens organisation

Norrvatten styrs av ett förbundsfullmäktige med 51 ledamöter och 51 ersättare från medlemskommunerna. Förbundsstyrelsen utgörs av 10 ledamöter och 10 ersättare och svarar för förvaltningen och verkställighet av beslut. Norrvattens förvaltning består av cirka 70 medarbetare organiserade i fem avdelningar och leds av en VD. 2023 inleddes en ny mandatperiod för Norrvattens förbundsfullmäktige och styrelse.

2 Omvärldsfaktorer

2.1 Klimatförändringar och vattenkonsumtion

Sedan 2018 har det blivit tydligt att Norrvatten och medlemskommunerna behöver vara förberedda inför perioder av hög vattenförbrukning. Det handlar dels om att ha möjlighet att ta till åtgärder som bevattningsförbud vid ett kritiskt produktionsläge, men framför allt om förebyggande insatser för att undvika att hamna i ett sådant läge. Den varma inledningen på sommaren 2023, med varmt och torrt väder i juni och extremt hög vattenförbrukning, gör att frågan är mycket aktuell.

Norrvatten arbetar sedan 2019, tillsammans med medlemskommunerna, med planering och insatser för att skapa en hållbar vattenförbrukning enligt *Riktlinjer för hållbar vattenförbrukning* som är beslutade i samtliga medlemskommuner. Varje kommun rekommenderas också ta fram en handlingsplan för hur de ska arbeta enligt riktlinjerna, vilket vissa kommuner redan gjort och andra planerar att göra. Under 2024 kommer Norrvatten, tillsammans med medlemskommunerna, att fortsätta att utveckla arbetet kring hållbar vattenförbrukning.

I början av 2021 lanserades ett nationellt kommunikationskoncept kring hållbar vattenanvändning. Det har tagits fram av branschorganisationen Svenskt Vatten i samarbete med Norrvatten och andra VA-organisationer. Det nationella materialet syftar till att kommunicera värdet på vatten och verka för en hållbar vattenanvändning i linje med Agenda 2030, men det finns också material att använda vid ett kritiskt produktionsläge eller bevattningsförbud. Norrvatten kommer fortsätta att samarbeta med andra aktörer för att främja en hållbar vattenanvändning.

De senaste åren har antalet privata pooler i Sverige ökat. Det finns också ofta en förväntan från konsumenter att kunna använda stora mängder kommunalt dricksvatten i trädgården. Både kommunala verksamheter och privatpersoner använder mer vatten varma dagar och vattnar ofta med dricksvatten.

I Norrvattens område kan förbrukningen av dricksvatten öka med mer än 30 procent varma dagar. Det är inte rimligt, varken ekonomiskt eller tekniskt, att bygga ut dricksvattenproduktionen för att klara en så hög förbrukning några få dagar eller veckor om året. Norrvattens produktionskapacitet behöver byggas ut för att möta befolkningstillväxten men det behövs också åtgärder för att minska maxförbrukningen varma dagar, det vill säga de kraftiga förbrukningstoppar som är vanliga varma dagar i maj och juni. Åtgärder är till exempel en omställning till att vattna med alternativt/tekniskt vatten och att se

till att bevattning inte sker mitt på dagen när stora mängder av vattnet avdunstar.

Vid dricksvattenproduktion förbrukas energi och kemikalier. I linje med de globala hållbarhetsmålen behöver Norrvatten och medlemskommunerna verka för en hållbar vattenförbrukning året om. Erfarenheterna från andra regioner som arbetat längre med hållbar vattenförbrukning är att det behövs ett långsiktigt arbete, däribland kommunikationsinsatser, för att skapa en beteendeförändring. I april 2019 fattade Norrvattens förbundsstyrelse beslut om att Norrvatten ska arbeta med långsiktiga kommunikationsinsatser för en hållbar vattenanvändning.

En aspekt av klimatförändringarna är att både den mikrobiologiska och den kemiska hotbilden förändras. Riskerna för vattenburen smitta bedöms som större och kommer sannolikt att öka ännu mer på grund av successiva klimatförändringar och kraftig nederbörd. Det finns också en större risk att kemiska föroreningar av olika slag kan hamna i en vattentäkt vid skyfall och översvämningar.

2.2 Utmaningar för vattenkvaliteten

Norrvatten ska leverera ett hälsosamt dricksvatten. Då reningen med avseende på kemiska föroreningar, som PFAS och läkemedelsrester, är mycket låg för Norrvattens anläggningar så krävs att vattnet i Mälaren och i grundvattenverken inte innehåller skadliga halter av dessa ämnen. För Norrvattens del är det därför viktigt ligga steget före och söka kunskap om dessa ämnens förekomst i Mälaren och grundvattnet. Att jobba med ”uppströmsarbete” för att förhindra utsläpp av oönskade ämnen redan vid källan är därför en viktig fråga. För att inte hamna i en situation där kvaliteten på dricksvattnet kan ifrågasättas är Norrvatten starkt beroende av att andra aktörer tar ansvar och gör åtgärder, däribland avloppsanläggningar, sjöfart, dagvattenhantering men även påverkan från jordbruksmark och skogsmark har stor betydelse.

Prognoser för Mälarens framtida vattenkvalitet pekar på en svag ökning av naturligt organiskt material, samt högre halter av mikrobiella och kemiska föroreningar framöver. Prognoserna pekar också på snabbare variationer i flöden och halter av ämnen i framtiden. Fler riskhändelser kan förväntas i framtiden, med utsläpp av mikrobiella och kemiska föroreningar samt algblomning med bildning av algtoxiner. Norrvatten fortsätter därför arbetet med att utveckla och implementera olika system för tidig varning av förekomst av skadliga ämnen i råvattnet.

Den 1 januari 2023 började Livsmedelsverkets nya föreskrifter för dricksvatten (LIVSFS 2022:12) att gälla. Ett nytt, betydligt lägre gränsvärde för PFAS börjar gälla från 2026 och är ett riktvärde redan idag. Norrvattens dricksvatten innehåller idag PFAS-halter nära det nya gränsvärdet, och Norrvatten kommer att behöva införa ytterligare rening. I dagens vattenverk är förhoppningen att flotationsprocessen kan leda till att Norrvatten klarar det nya gränsvärdet för PFAS, men det kommer kräva en ny process för att hantera den PFAS som avskiljs. Norrvatten planerar även för att bygga ett kompletterande vattenverk, intill Görvälverket. Där kommer rening med aktivt kol införas för att klara det nya gränsvärdet. Den viktigaste åtgärden är dock att de verksamheter som släpper ut PFAS i miljön arbetar för att upphöra med utsläppen.

2.3 Befolkningstillväxt

Norrvatten ser en ökning av vattenförbrukningen som inte är väderberoende utan hänger ihop med medlemskommunernas och regionens tillväxt. Enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUFS 2050, kommer antalet anslutna till Norrvattens distributionsområde att öka från dagens dryga 700 000 personer till närmare 900 000 personer år 2050¹. Eftersom en betydande andel av vattenförbrukningen är väderberoende så kan det vara relativt stora variationer mellan enskilda år, men den långsiktiga trenden är en ökad förbrukning beroende på ökat antal anslutna.

En trygg och hälsosam dricksvattenproduktion är en förutsättning för Norrvattens medlemskommuners tillväxt. Den viktigaste frågan för Norrvatten är därför att bygga ut produktionskapaciteten och reningen. Planeringen för detta pågår för inom ramen för projektet Norrvattens framtida vattenproduktion.

2.4 Säkerhetsläget

Det anfallskrig Ryssland inledde i februari 2022 mot Ukraina har i grunden påverkat den europeiska säkerhetsordningen. Sverige har tillsammans med Finland ansökt om medlemskap i NATO. Hoten från våldsbejakande extremism och den organiserade brottsligheten kvarstår alltså. I tillägg till de antagonistiska hoten har Sveriges förutsättningar inom energiområdet kraftigt försämrats genom osäkerheter i energiförsörjningen vad gäller produktion av el.

Omvärldsläget och Sveriges interna utmaningar påverkar Norrvattens verksamhet, frågorna om beredskap, säkerhet och cybersäkerhet blir viktiga

¹ RUFS låg

faktorer att ta hänsyn till för verksamheten. Bedömningen är att kostnaderna för säkerhet och beredskap kommer att öka ytterligare.

Kraven på att dricksvattenproduktionen ska kunna ske upp till tre månader utan externa leveranser av till exempel kemikalier och el har förts fram bland annat i försvarsproposition och från Livsmedelsverket. Norrvattens bedömning är att dessa frågor kommer att öka i omfattning och kostnad i framtiden med start redan nu.

2.5 Förändringar i infrastrukturen

De stora samhällsutvecklingsprojekt som pågår i regionen påverkar Norrvattens verksamhet i stor utsträckning. Nya vägar och trafikplatser, spårbundna ny- och omläggningar samt nya industri- och bostadsområden innebär ofta att Norrvattens ledningar måste flyttas. Även om de externa exploatörerna står för huvuddelen av genomförandet och kostnaderna krävs betydande insatser från projekt- och entreprenadavdelningen på Norrvatten, vilket påverkar genomförandet av övriga projekt i investeringsplanerna. Att planera personella och ekonomiska resurser för ledningsnätets underhåll och utveckling är en utmaning när utomstående parter till stor del styr vad som ska hända i de enskilda områdena.

Förändringarna i infrastruktur innebär också möjligheter. I samband med exploateringar och infrastrukturprojekt blir det ofta lönsamt att genomföra ledningsutbyten eller materialförändringar.

Norrvatten fortsätter att arbeta i nära samarbete med medlemskommuner, Trafikverket, SL och olika exploatörer. Det är viktigt för Norrvatten att vara med i ett tidigt skede i kommunernas planer för att kunna påverka hur utbyggnadsplanerna hanteras. Stora infrastrukturprojekt påverkar Norrvatten under perioden 2024 till 2026, till exempel Barkabystaden, där Norrvatten behöver flytta en huvudvattenledning samt öka ledningens dimension för att möta behovet framöver. Det pågår även stora planer i Österåkers kommun där Norrvatten kommer att behöva flytta ledningar på grund av kommunens utbyggnadsplaner.

Norrvatten ser även ökade kostnader för markåtkomst vid arbeten i förbundets medlemskommuner. Detta gäller ledningsrätter samt hyra av mark för etableringar samt TA-planer. Norrvatten har en dialog med medlemskommunerna kring dessa kostnader då förbundet är en del av kommunens verksamhet.

En annan fråga som får extra fokus under perioder med stark infrastrukturell expansion är skyddet av Mälaren som råvattentäkt och övriga reservvattentäkter. För Norrvattens del innebär det att resurser måste läggas för bevakning av skyddsföreskrifter, yttranden i planärenden och tillståndsfrågor rörande ny eller förändrad verksamhet. Norrvatten lämnar yttranden på ett 30-tal tillstånds- och prövningsärenden årligen både avseende påverkan inom Östra Mälarens vattenskyddsområde och för reservvattentäkterna (grundvatten) i Norra Stockholmsåsen samt i Lohäradsåsen, Norrtälje. Norrvatten får också årligen hantera ett flertal olyckor och incidenter som riskerar att påverka råvattenkvaliteten.

2.6 Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för perioden 2024–2026 är fortsatt utmanande. Räntorna förväntas snart nå sin topp för att därefter falla tillbaka. Förbundets höga investeringstakt gör ändå att räntekostnaderna beräknas stiga under planperioden. Inflationen är på nedåtgående men har redan påverkat prisnivån uppåt på många avtalsområden vilket gör att en ny kostnadsnivå har etablerats.

Sammantaget gör dessa omvärldsfaktorer att Norrvatten, för att täcka de nödvändiga kostnaderna, behöver höja vattenavgiften för kommande år och med en högre procentsats än tidigare års genomsnitt.

Norrvattens största driftkostnad är el och för att få en förutsägbarhet och bra möjlighet att budgetera så har Norrvatten som policy att säkra volymerna, vilket görs till 80 procent som norm. Inför 2024 har förbundet säkrade elpriser om cirka 78 procent och resterande del om cirka 22 procent kommer att prissättas mot spotmarknaden. Prisläget är relativt stabilt men på en väsentligt högre nivå jämfört med nivåerna före kriget i Ukraina.

2.7 Fokus på vattenfrågor

Intresset för dricksvattenfrågor i samhället har historiskt sett varit relativt lågt, både bland politiker och allmänhet. Det är främst när något blivit fel som dricksvattenfrågorna har kommit upp till diskussion, till exempel i samband med vattenbrist, föroreningar eller större läckor. Sedan 2018 har dricksvattenfrågorna fått en annan uppmärksamhet än tidigare, framför allt i samband med värmeböljor, när vattenbrist drabbat stora delar av Sverige och Europa. Detta blev tydligt även under den varma inledningen på sommaren 2023 när Norrvatten och andra dricksvattenproducenter hade svårt att möta den stora efterfrågan på dricksvatten. Sedan 2022 har dricksvattenfrågor också hamnat i

fokus i samband med kriget i Ukraina, då krisberedskap i allmänhet blivit ett omdiskuterat ämne.

Samtidigt är rent dricksvatten i kranen är något som de flesta människor fortfarande tar för givet. Att det kommunala dricksvattnet är ett livsmedel som i första hand är till för matlagning, dryck och personlig hygien känner inte alla till. I samband med uppmaningar att spara på dricksvatten får Norrvatten och andra VA-aktörer i landet ofta synpunkter om att det anses som självklart att alla ska kunna använda hur mycket dricksvatten som helst till exempelvis pooler och bevattning. I omställningen till ett mer hållbart samhälle behöver synen på dricksvatten förändras.

2.8 Tillgång till kompetens

Tillgången på kompetens för Norrvattens verksamhet varierar. Vissa kompetenser finns det gott om medan det är stor brist på andra kompetenser. Automationsingenjörer, styr- och regleringenjör, bygg- och projektledare är några exempel på kompetenser som är svåra att rekrytera. En viktig rekryteringskanal i ett längre perspektiv är att fortsätta att erbjuda praktikplatser och examensarbeten samt att ha ett nära samarbete med olika lärosäten. Genomförandet av projektet Norrvattens framtida dricksvattenproduktion kommer också ställa stora krav på tillgång till kompetens både under uppförandet samt driftskedet.

3 Verksamhetsplan

Ur ett samhällsperspektiv har två av Norrvattens framgångsfaktorer högre dignitet än övriga: **dricksvatten av högsta kvalitet** och **hög leveranssäkerhet**. Detta återspeglas även i Norrvattens vision: ”alltid hälsosamt dricksvatten...”.

Norrvatten är i ett skede med behov av att investera i verksamheten för att rusta upp vattenverk och ledningsnät. Därtill ställs nya krav på säkerhetskydd och dricksvattenkvalitet. Regionens snabba expansion och utbyggnad i infrastruktur leder till att Norrvatten måste utöka kapaciteten och anpassa investeringarna till medlemskommunernas befolkningsökning och tillväxt. Styrelsen fattade under 2020 ett inriktningsbeslut som avser *Norrvattens framtida dricksvattenproduktion* (NFVP) följt av ett beslut om detaljprojektering under april 2023. Med anledning av de stora investeringarna som ligger framför förbundet planeras en hemställan till medlemskommunerna under våren 2024 för att höja förbundets låneram.

Nedan presenteras de största och viktigaste aktiviteterna som kommer att genomföras under 2024.

3.1 Kund

3.1.1 Dricksvatten av högsta kvalitet

Kvalitet

På Görvålverket finns idag två reningssteg, så kallade mikrobiologiska barriärer, för att rena bort bakterier, virus och parasiter. Enligt den av Livsmedelsverket rekommenderade analysmetoden MBA (mikrobiologisk barriäranalys), är skyddet mot bakterier och virus otillräckligt. Möjligheterna att stärka reningen inom befintlig process är begränsade och kan inte ge det skydd som krävs. Det är därför nödvändigt att införa ytterligare reningssteg i form av så kallade ultrafilter, vilket kommer göras inom ramen för det fortsatta arbetet med projektet Norrvattens framtida vattenproduktion. Upphandling av ultrafilteranläggning görs under 2024 och i samband med detta kommer även en pilotanläggning att anskaffas, vilket skapar möjligheter för kompletterande uppföljningar och framtagande av strategier för drift och kvalitetskontroll.

När det gäller kemiska hälsostörande ämnen som finns i låga koncentrationer i Mälaren så är förmågan att avskilja dessa på Görvålverket begränsad. Livsmedelsverkets föreskrifter anger att dricksvatten inte får innehålla ämnen

som utgör potentiell risk för människors hälsa. Detta betyder att vattenverkets framtida reningsprocess även måste kunna hantera de ämnen som ger upphov till så kallade genotoxiska effekter (risk för skada på arvsmassan) och som periodvis förekommer i råvattnet och även utgående dricksvatten. Dricksvattnet från Görvålverket har också PFAS-halter som ligger strax över det skärpta gränsvärde som gäller från och med 2026 och redan nu är att betrakta som ett riktvärde. Detta innebär att ytterligare rening behövs där filter med aktivt kol kommer installeras.

För att öka kapaciteten i det befintliga vattenverket innan dess att det kompletterande vattenverket är i drift har en flotationsprocess installerats. Tekniken har visat sig vara effektiv i avskiljning av PFAS vilket gör att halterna i dricksvatten kan uppnås redan under 2024, i god tid innan de nya kraven börjar gälla. Denna möjlighet kommer nyttjas fullt ut till dess att ytterligare rening tillkommit.

Norrvatten arbetar sedan ett par år tillbaka med en avancerad analysmetodik kallad flödescytometri för att studera och följa bakterier i vattnet och snabbare få svar på kvalitetstörningar vid till exempel idrifttagning av nya och renoverade anläggningar.

Uppströmsarbetet fortsätter för att så långt möjligt skydda både Mälaren och grundvattentäkterna genom att försöka motverka eventuella utsläpp och föroreningar samt ha så god kontroll som möjligt på de utsläpp som förekommer. Ett nytt dricksvattendirektiv från EU har införts som ställer större krav på att medlemsländerna skyddar sina vattentäkter och arbetar riskförebyggande. Hur detta ska implementeras i Sverige är vid denna plans framställande inte klart, men Norrvatten förordar att arbetet sker utifrån WHO:s rekommendationer. Implementeringen av det nya direktivet kommer dock sannolikt ställa högre krav på systematisk riskbedömning och övervakning av tillrinningsområdet. För Norrvattens del innebär det ännu större samverkan med andra aktörer kring Mälaren och grundvattentäkterna. Bra och viktiga plattformar för detta är Mälarens vattenvårdsförbund samt ett av Norrvatten nytt planerat råd för östra Mälarens vattenskyddsområde.

Klimatförändringar och utvecklingen kring Mälaren har betydelse för vattenkvaliteten. Norrvatten har tidigare tagit fram prognoser för hur råvattenkvaliteten kan komma att förändras. Senast 2025 bör dessa prognoser uppdateras och fördjupas.

Med Norra Stockholmsåsens grundvattenråd som modell, där Norrvatten tillsammans med berörda kommuner tillsammans arbetar för att skydda det

viktiga grundvattnet i norra Stockholmsåsen, har initiativ tagits för att bilda ett motsvarande råd för Östra Mälarens vattenskyddsområde. Detta arbete kommer att fortsätta med målet att under 2024 etablera ett sådant råd.

För att öka Norrvattens förmåga att tidigt vidta åtgärder vid störningar som påverkar vattentäkten så kombineras olika verktyg för tidig varning. Detta inkluderar användning av sensorer för oljespill och algbloomning, men också modeller för att prediktera utbredning och potentiell påverkan från utsläpp i och vid Mälaren. Under 2024 ska en reviderad strategi för lång- och kortsiktig övervakning av algväxten implementeras baserat på resultat från genomförda forsknings- och utvecklingsprojekt. Målet är bland annat ett prognosverktyg som ger större möjligheter att följa förekomsten av alger i Mälaren. Modeller för prediktion av vattenkvaliteten vid plötsliga utsläpp kommer att vidareutvecklas och nya modeller kommer att utvärderas.

Grundvattenrådet samordnar ett miljöövervakningsprogram för grundvatten i norra Stockholmsåsen. Syftet är att få bättre övervakning av grundvattenkvaliteten och de föroreningskällor som kan vara av betydelse för dricksvattenförsörjningen.

Några av Norrvattens grundvattenverk klarar inte gränsvärdena i nya föreskrifter från Livsmedelsverket avseende i första hand PFAS och uran. Åtgärder för att hantera detta behöver vidtas.

3.1.2 Hög leveranssäkerhet

Görväln och yttre anläggningar

Förutom det större långsiktiga investeringsprojektet *Norrvattens framtida vattenproduktion*, som drivs för att möta dricksvattenförbrukningen fram till 2050, genomför Norrvatten investeringar för att höja kapaciteten i dagens vattenverk.

Ett mål är att öka kapaciteten med cirka 20 000 m³/d till 220 000 m³/d, bland annat genom att utöka kapaciteten i sandfiltersteget. Under 2023 har därför förslag på en ny styrstrategi i Görvälnverkets styrsystem för att öka filtrens kapacitet tagits fram och planeras att implementeras i början av 2024.

Andra exempel på åtgärder som planeras under 2024 inkluderar modernisering av olika processteg på Görvälnverket och renovering av tryckstegringsstationer och grundvattenverk i förbundets yttre anläggningar.

Under 2024 kommer Norrvatten genomföra fördjupade klimat- och sårbarhetsanalyser för sina anläggningar. Detta för att öka beredskapen för att kunna hantera effekter av exempelvis översvämningar på grund av skyfall, men också perioder med höga temperaturer som kan innebära påfrestningar på vissa kritiska komponenter.

Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP)

I september 2020 fattade Norrvattens styrelse ett inriktningsbeslut för projektet Norrvattens framtida vattenproduktion. Inriktningsbeslutet innebär att Norrvatten planerar för en etappvis utbyggnad av vattenverkets kapacitet och rening till cirka år 2050. Inledningsvis vidtar Norrvatten åtgärder för att höja kapaciteten med cirka 40 procent till år 2030. På sikt behöver ytterligare kapacitet tillföras. En kompletterande anläggning kommer byggas successivt, intill dagens vattenverk. Utbyggnadstakten kan anpassas till befolkningsutvecklingen och upplägget innebär också bättre möjligheter att ta del av ny teknik inom vattenrening. En etappvis utbyggnad medför också fördelen att investeringsutgiften kan fördelas över en längre tid.

Under våren 2022 gjordes en förkalkyl på de handlingar som var framtagna i projektet. De nya lagkraven tillsammans med en kraftig inflation medförde att den tidigare bedömda slutkostnaden från inriktningsbeslutet på 1,8–2,4 Mdkr överskreds. Den nya kalkylen uppgick till drygt 3,3 Mdkr. För att undersöka möjligheten att finna kostnadsbesparingar beslutades det att utföras en översyn med resultatet att slutkostnadsprognosen kunde sänkas till 3,0 Mdkr. Projektet kommer att slutföra detaljprojektering under 2024 där en rikt kostnad tas fram som utgör kontraktssumma med entreprenören NCC. Därefter tecknas ett genomförandeavtal och byggnation kan påbörjas efter beslut av förbundets styrelse. Byggnation kommer att pågå fram till 2030 då ett kompletterande verk skall stå färdigt för produktion av dricksvatten.

Ledningsnätet

Utredningar har genomförts av förbundets ledningar som visar att betongledningarna och ledningar bestående av glasfiberarmerad plast är i störst behov av förnyelse. Därefter sker förnyelse av ledningar bestående av stål och gjutjärnsledningarna. Ledningsnätets åldersstruktur tyder på att konditionsproblemen i ledningarna kommer att öka med tiden.

Ny- och reinvesteringar i ledningsnätet är viktiga att genomföra för att klara en avbrottsfri distribution av dricksvatten. Norrvatten har tagit fram en utbytesplan där ledningsnätet inventerats och riskbedömts. Genomsnittlig livslängd på ledningsnätet är 60–70 år, men då nyare ledningar anses ha en

längre livslängd är antagandet att dessa håller i 100 år. Vid beräkningar framgår att utbytesbehovet är cirka 0,7 procent av ledningsnätets längd, vilket motsvarar cirka 2,5 km årligen, under en överskådlig framtid. Nytt för kommande år är att förbundet mäter förnyelsetakten över fem år med målet att uppnå 2,5 km per år i genomsnitt.

Årliga reinvesteringar i ledningsnätet på minst 70 mkr är nödvändiga för att kunna nå målet för ledningsutbyte. Det finns även ett behov av att öka kapaciteten på flera sträckor för att bibehålla dagens säkerhet och redundans i en starkt växande region. Behoven finns beskrivna i den strategiska investeringsplanen, vilken uppdateras varje år inför budgetarbetet.

I exploateringsprojekt har en princip fastställts som innebär att Norrvatten enbart bekostar förbättringar av ledningen, som till exempel utökad ledningsdimension. Själva ledningsomläggningen bekostas av exploitören/väghållaren.

I Rotsunda, i Sollentuna kommun, finns idag både en tryckstegringsstation och ett grundvattenverk. För att Rotsunda tryckstegringsstation ska kunna transportera större flöden och, tillsammans med övriga tryckstegringar, skapa redundans till Stäkets tryckstegringsstation i Järfälla ska en huvudvattenledning i Rotsunda bytas ut mot en större ledning med högre kapacitet. Under 2024 kommer det att påbörjas en förstudie för vad som behöver utföras på stationen.

I Kungsängen finns idag en tryckstegringsstation, där kapaciteten behöver öka för att den nya tryckstegringsstationen i Upplands-Bro ska kunna nå sin fulla potential. En lokaliseringsutredning är klar och Norrvatten har fått ett godkännande av kommunen gällande den nya platsen. Projektering kommer att slutföras under våren 2024 och ett genomförande kommer tidigast att påbörjas till hösten 2024.

När det gäller ledningsnät så kommer Norrvatten att påbörja utbyte av gjutjärnsledningar med start i Krogsta. Här ska 1800 meter ledning bytas ut samt dimensioneras upp för framtiden. Projektet är planerat att pågå till och med 2025.

Ett projekt pågår även i Märsta Port i Sigtuna kommun där material och ledningar i flera dimensioner byts för att få enhetlighet i systemet. Projektet beräknas vara avslutat under 2024.

Övriga åtgärder på ledningsnätet inkluderar renovering av ventilkammare och byte av ventiler. Ett av syftena med bytet av ventilerna genomförs för att skapa en bättre arbetsmiljö.

Norrvatten jobbar också med att utveckla drönarteknik när det gäller inmätning och läcksökning.

Det finns även ett mål att minska Norrvattens miljöpåverkan i projektverksamheten. Utvecklingen i andra länder går mot att använda elektrificerade entreprenadfordon. Under 2024 kommer Norrvatten undersöka vilka elfordon som finns att tillgå vid entreprenader i Sverige samt utreda eventuell kostnadspåverkan i projekten.

Grundvattenverken och reservvattenförsörjningen

Ett av Norrvattens strategiska mål anger att ”Reservvattenförsörjning klarar en månads störningar i ordinarie dricksvattenförsörjning vid normalförbrukning.”

Norrvatten fortsätter därför arbetet med att implementera reservvattenstrategin som beslutades av styrelsen i december 2019. Här ingår såväl förstärkning av kapacitet och redundans vid Görvälnverket via projektet Norrvattens framtida vattenproduktion, samarbete med Stockholm Vatten och Avfall, förberedelse för sammankoppling med Uppsala Vatten via Knivsta samt inte minst säkerställande, och helst förstärkt kapacitet, via grundvattentäkter. I arbetet ingår även att göra en fördjupad analys av den samlade leveransförmågan för regionen för olika scenarier och driftfall, med målen i den regionala vattenförsörjningsplanen som utgångspunkt.

Norrvattens grundvattentäkter utgör idag den enda reservvattenresurs som Norrvatten har egen rådighet över. Dessa är en mycket viktig resurs för att kunna hantera större störningar med kort varaktighet. Det långsiktiga arbetet med att förstärka skyddet av dessa grundvattentäkter kommer därför att fortsätta. För att skydda och förebygga förorening av grundvattentäkterna arbetar Norrvatten med att revidera och modernisera befintliga vattenskyddsområden. En stor del av arbetet sker inom ramarna för Norra Stockholmsåsens grundvattenråd, där Norrvatten har samordningsansvaret (se separat verksamhetsplan).

För grundvattenverket i Hammarby Rotsunda innebär det behov av förnyad riskanalys och fördjupad riskbedömning, översyn av skyddszoner, revidering av föreskrifter. Arbetet kräver fortlöpande dialog med berörda aktörer som fastighetsägare och Länsstyrelse.

Med bidrag från Länsstyrelsen görs fördjupade utredningar om hur grundvattenbildningen kan förstärkas genom konstgjord infiltration i Hammarby och Märsta grundvattenmagasin. Syftet är att på sikt öka Norrvattens reservvattenkapacitet och arbetet behöver följas upp och fortsätta.

3.1.3 Hög tillit

Norrvatten arbetar strukturerat med information till ägare, intressenter och allmänhet för att skapa en förståelse för verksamheten och en trygghet i att den sköts på ett ansvarsfullt sätt. Bland annat skickar Norrvatten ut sex nyhetsbrev per år och Norrvatten har tydliga rutiner för kris- och störningsinformation.

Norrvatten tog under 2022 fram en flerårig handlingsplan för säkerhet och beredskap. Utifrån den handlingsplanen kommer olika aktiviteter genomföras under de kommande åren för att ytterligare stärka säkerheten och förmågan att hantera olika typer av kriser och beredskapssituationer.

Det finns en särskild överenskommelse, benämnd SPAT, mellan Norrvatten och medlemskommunerna avseende samordning av kontrollen av dricksvattnet. SPAT är även ett forum för att Norrvatten och medlemmarna ska kunna diskutera angelägna frågor rörande dricksvattenkvalitet. Norrvatten medverkar aktivt i SPAT-nätverket och följer även upp genom att erbjuda riktad information till enskilda kommuner via kundkontaktmöten.

Norrvatten fortsätter med samrådsmöten med medlemmarnas ekonomi- direktörer och kommundirektörer i syfte att samråda i frågor samt ge information om förbundets verksamhet. Norrvatten driver också en rad andra mötesfora med medlemskommunerna i syfte att främja god dialog och samverkan.

3.2 Effektivitet

3.2.1 Ekonomi i balans

Norrvatten är inne i en fas med stora investeringsuppdrag både avseende kapacitet och reinvesteringar. Projektet *Norrvattens framtida dricksvattenproduktion* (NFVP) har en projektorganisation och befinner sig i projekteringsfasen. Rådande ekonomiska förutsättningar där kostnader för räntor, kemikalier och elenergi samt råvaror stigit kraftigt de senaste åren ställer utmanande krav på förbundet att kunna hantera dessa omvärldsfaktorer med så liten inverkan som möjligt på vattenavgiften. För att kunna genomföra de nödvändiga investeringarna krävs flera låneramshöjningar de kommande åren och en första höjning behöver ske under 2024.

3.2.2 Rätt investeringar

Norrvatten står inför stora investeringsbehov i både ledningsnät och produktionsanläggning de kommande åren. Hårda prioriteringar behöver göras mellan olika investeringar för att hålla nere utgifterna och avskrivningarna. Från om med 2024 arbetar Norrvatten med en strategisk investeringsplan som syftar till att ytterligare tydliggöra varför vi genomför projekten och hur de prioriteras mot varandra för att säkerställa att låneskulden alltid hålls under låneramen.

3.2.3 Nyskapande

Under 2024 fortsätter arbetet för att tillgängliggöra arbetsprocesser och styrande dokument att implementeras. Målsättningen är att lättare förstå arbetsprocesserna och lätt hitta rätt dokument i rätt version. Ett förbättringsarbete med hur lagringen av dokument ska ske effektivt kommer också att genomföras.

Digitalisering är fortsatt ett viktigt område för förbundet och insatser för fortsatt digitalisering av HR-processerna samt digitalisering av redovisningsdokumentation planeras för 2024.

En nyinrättad tjänst som avtalscontroller syftar till att ytterligare förstärka arbetet med avtalsuppföljning och upphandlingsplanering.

Forskning och utveckling

Norrvatten ska genom sitt utvecklingsarbete samt deltagande i olika forskningssamarbeten stärka sin förmåga att nå visionen och de strategiska målen för Norrvattens verksamhet. Utifrån de behov som föreligger så har ett antal fokusområden identifierats och berör följande område:

- Uppströmsarbete för att skydda vattenresurserna
- Effektivare och förbättrad dricksvattenberedning
- Distribution
- Mikrobiologi från tåkt till kran
- Digitalisering
- Utveckling av analys- och mätmetodik
- Styrmedel för hållbar vattenanvändning och bättre kapacitetsutnyttjande
- Norrvatten som möjliggörare för regionens utveckling

Utvecklingsarbetet koordineras via Norrvattens utvecklingsråd. Arbetet med forskning och utveckling liksom fokusområden beskrivs utförligare i ”Plan för Norrvattens FoU 2024–2028”.

3.3 Hållbarhet

3.3.1 Miljödiplomerad

Norrvattens vision anger att förbundet ska ha miljö och samhällsnytta i fokus när medlemskommunerna förses med dricksvatten. För att säkerställa detta har Norrvatten valt att miljöcertifiera verksamheten med Miljödiplom i enlighet med Svensk Miljöbas. Svensk Miljöbas bygger på miljöledningsstandarden ISO 14001.

I Norrvattens miljöplan för perioden 2024–2026 har målsstrukturen reviderats så att det tydligare framgår hur den stödjer arbetet mot miljömålen i Norrvattens strategiska plan och fångar upp betydelsefulla miljöaspekter som identifierats 2023. De miljömål som gäller för 2024–2026 är:

- Säkrad råvattenkvalitet och -kvantitet
- Hållbar framtida dricksvattenförsörjning
- Effektiv och miljövänlig produktion och distribution
- Hållbar vattenanvändning

3.3.2 Optimerad resursanvändning

Norrvatten jobbar även med att utveckla renoveringsmetoder och andra tekniska lösningar för att minska miljöpåverkan.

För att minimera energiförbrukningen inom förbundets anläggningar så sker ett löpande arbete med driftoptimering. Det innebär att olika körscheman för pumpar tas fram beroende på förbrukningsmönster och efterfrågan. Målet är att alltid använda så lite energi som möjligt för produktion och distribution av dricksvatten.

Elanvändningen behöver vara så effektiv som möjligt för en kostnadseffektiv och miljöanpassad dricksvattenförsörjning. Distribution av dricksvatten står för den största delen av elanvändningen för dricksvattenförsörjningen och därmed finns behov av att analysera hur distributionen kan göras så energieffektiv som möjligt. Under slutet av 2023 och början på 2024 så kommer DHI att utreda och komma med förbättringsförslag gällande hur körstrategin för pumpar och reservoarer ska ske på ett energieffektivt sätt.

El- och kemikalieanvändning ska optimeras för att klara krav på kapacitet, leveranssäkerhet och vattenkvalitet på ett kostnadseffektivt och så hållbart sätt som möjligt. Unders 2024 planeras en översyn av modell för dosering av fällningskemikalier, optimering av flotationsanläggning för minskade slamflöden, men med god PFAS-reduktion.

Den totala resursanvändningen och Norrvattens miljöpåverkan styrs i hög grad av den totala vattenanvändningen. En viktig del i hållbarhetsarbetet är därför fortsatt arbete mot hållbar vattenförbrukning. Norrvatten noterar att andra dricksvattenproducenter satt upp mål för minskad vattenanvändning.

Intressanta exempel är Sydvattens och Uppsala Vattens målsättning att minska hushållens vattenanvändning till cirka 100 liter per person och dygn. Med det nya dricksvattendirektivet kommer även krav på minskat läckage. Nya synsätt på vattenanvändning, förändrade behov och tillkommande krav kan påverka hur vattenanvändningen förändras över tid. Norrvatten behöver följa upp tänkbara effekter av detta, inte minst för att kunna bygga ut kapacitet efter faktiskt behov.

3.3.3 Samordnad samhällsbyggnad

Norrvatten jobbar i nära samarbete med bland annat våra medlemskommuners exploateringskontor, SL och Trafikverket för att driva hållbara och effektiva projekt. Värt att nämna här att förbundet har börjat ha samordningsmöten mellan alla ledningsägare samt exploateringskontoren och plankontoren i medlemskommunerna både på lång och kort sikt.

3.4 Medarbetare

Arbetet med att utveckla medarbetarskap och ledarskap fortsätter under 2024. Stort fokus de närmaste åren kommer att vara kompetensförsörjning då en del nyckelroller är svårrekryterade och det gäller att både behålla medarbetare samt kunna attrahera och locka till sig nya medarbetare. Under 2024 och kommande år kommer en gemensam ledarskapsutbildning för alla chefer att genomföras samt olika insatser för att utveckla medarbetarskap och arbetsgivarvarumärke.

3.4.1 Engagerade medarbetare

Norrvattens medarbetare är pålitliga och kompetenta, de anpassar sig till förändrade omständigheter och de tar initiativ till förändring. Under 2024 och kommande år kommer Norrvatten fortsätta att arrangera interna informationsmöten, medarbetarseminarier och andra aktiviteter som bidrar till att behålla och öka medarbetarnas engagemang. Kortare och mindre medarbetarundersökningar kommer att genomföras för att se hur de kan komplettera eller ersätta modellen med en stor undersökning vartannat år.

3.4.2 Rätt kompetens

Genom kompetensförsörjningsplanering kan Norrvatten identifiera vilka kompetenser som finns och vilka kompetenser som behövs i framtiden samt

hur förbundet kan utveckla kompetensen hos medarbetarna. Framtida pensionsavgångar med kompetenser som är svårrekryterade innebär att Norrvatten behöver påbörja ersättningsrekrytering i god tid. Genom att arbeta med kompetensbaserad rekrytering med tydliga kravprofiler och strukturerade intervjuer säkerställs att Norrvatten rekryterar de sökande som matchar Norrvattens kompetensbehov. Under kommande år arbetar förbundet vidare med kompetensöverföring mellan medarbetare för minskad sårbarhet.

Under 2024 planerar förbundet att delta på lämpliga rekryteringsmässor och arbetsmarknadsdagar samt fortsätta ta emot LIA från YH-utbildningar. En workshop med chefer för att identifiera framtida kompetensbehov kommer att genomföras. Norrvatten tar också emot examensarbetare varje år, framför allt har Norrvatten ett nära samarbete med KTH i dessa frågor.

Under 2025 och 2026 kommer förbundet ha som ambition att ge både juniora och mer seniora medarbetare möjlighet till utveckling i sin roll samt samverka med andra VA-organisationer i Stockholmsområdet.

3.4.3 Attraktiv arbetsmiljö

Norrvattens medarbetare ska erbjudas en hållbar arbetsmiljö med intressanta arbetsuppgifter och goda utvecklingsmöjligheter. Norrvatten fortsätter med flera av de arbetssätt som infördes under pandemin, till exempel möjligheten att delvis arbeta hemifrån för dem som har ett arbete som kan utföras på distans. Möjligheten att arbeta hemifrån bidrar till en bättre balans mellan arbete och fritid för många medarbetare. Även digitala möten underlättar vardagen för Norrvattens medarbetare då det innebär ett minskat resande mellan våra två arbetsplatser. Samtidigt som digitala arbetssätt har många fördelar värnar Norrvatten om vikten av fysiska träffar och att arbeta på kontoret några dagar i veckan, då det bidrar till gemenskap på arbetsplatsen.

Norrvatten kommer arbeta vidare med arbetsmiljöfrågorna i projektet Norrvattens framtida vattenproduktions olika delar för att säkerställa att förbundet även i framtiden erbjuder en attraktiv arbetsmiljö för sina medarbetare. En genomlysning och förbättring av arbetsmiljöarbetet kommer att ske samt en fortsatt satsning på friskvård i form av att erbjuda gym och massage till de anställda.

Under kommande år överväger förbundet en anställning av en KMA-ansvarig (Kvalitet, Miljö, Arbetsmiljö) med anledning av dessa frågor är mycket viktiga för att skapa en bra arbetsmiljö där medarbetare trivs och vill stanna kvar.

4 Budget

4.1 Förutsättningar för 2024

4.1.1 Generella förutsättningar

Läget inför budget 2024 är bättre än inför budget 2023 men fortfarande utmanande. Kostnadsbilden präglas av höga kemikaliepriser, höga elpriser samt relativt sett höga räntor samt ökade lånevolym. Avskrivningarna ökar också på grund av de höga investeringsnivåerna.

Den största osäkerheten i budgeten finns när det gäller just kemikalier, el och räntor. För räntekostnader budgeteras en nivå på basscenario utifrån den normportfölj för räntebindning som förbundsstyrelsen har beslutat om och för elenergi läggs en budget enligt en normportfölj som är till 78 procent bunden. När det gäller kemikalier planeras en ny upphandling för att sätta ökad prispress på leverantörerna.

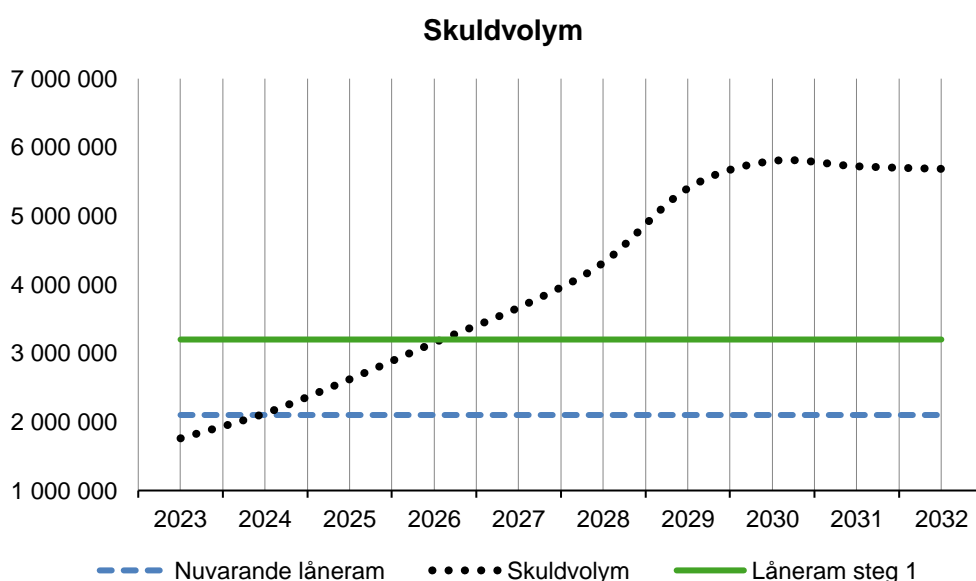
Norrvattens verksamhet finansieras till cirka 90 procent av vattenavgifter som debiteras medlemskommunerna. Kostnaderna består av personalkostnader och driftkostnader relaterade till produktion och distribution av dricksvatten samt avskrivningar och räntekostnader. Norrvattens verksamhet bygger på förvaltning av anläggningstillgångar där merparten är avskrivna eller har finansierats av statsbidrag varför dagens bokförda värde inte motsvarar värdet av tillgångarna. Varje ny- eller reinvestering genererar därför högre avskrivningskostnader. Norrvattens investeringsvolym har de senaste åren legat runt 160–180 mkr men är på väg uppåt. För 2024–2026 planeras cirka 400–560 mkr per år i investeringar, vilket innebär ökad upplåning och minskad självfinansieringsgrad av investeringarna.

Norrvatten är ett kommunalförbund som lyder under vattentjänstlagen, vilket innebär att principen om att endast debitera avgift för nödvändiga kostnader tillämpas. Norrvatten omfattas också av det kommunala balanskravet, vilket innebär att budgeten för kommande år ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Norrvatten är i en fas av investeringar som baseras på behov av att höja kapaciteten och reinvestera i vattenverk och ledningar för att upprätthålla funktion och anpassa produktionen till medlemskommunernas tillväxt. Inriktningsbeslut är fattat om uppförandet av en ny kompletterande anläggning intill Görvälnverket och det projektet är planerat att pågå fram till år 2030 när etapp 1 beräknas vara klar. Förbundsstyrelsen fattade i april 2023 beslut om att

genomföra detaljprojektering och ett genomförandebeslut planeras till slutet av 2024.

Verksamheten finansieras av lån inom en låneram som är beslutad och godkänd av alla förbundsmedlemmar. Prognosen för låneskulden vid slutet av 2023 är 1 760 mnkr. Godkänd låneram uppgår idag till 2 100 mnkr. Ett ärende om att öka låneramen är under framtagande och ska behandlas hos ägarkommunerna våren 2024.

Norrvattens anläggningstillgångar är lågt värderade i förhållande till ett nytt anskaffningsvärde. Kostnader för avskrivningar ökar därför under perioden liksom räntekostnader med anledning av högre skuldsättning. Driftkostnader under perioden (exklusive avskrivningar och ränta) ökar också under perioden med anledning av framför allt indexreglerade priser och kemikaliekostnader. För att möta de ökade kostnaderna prognosticeras en höjning av vattenavgiften för samtliga tre år i denna plan.

Norrvatten står inför stora utmaningar i form av stora investeringar och nya lagkrav, vilket ställer krav på bemanning, resursplanering och nya kompetenser. Det nya säkerhetsläget har medfört mer arbete och kostnader kring säkerhetsprovning och upphandling. Arbetsmomenten och administrationen tar längre tid när dokument och information ska hanteras med sekretess och inte kan delas på samma sätt som i vanliga arbetsprocesser. Norrvatten är en relativt liten organisation där flera funktioner idag köps in, till exempel underhåll, projektering och upphandling. Detta ställer stora krav i form av beställarkompetens.

För 2024 förslås en avgiftshöjning på 5,9 procent, baserat på budgeterade kostnader och producerad mängd vatten. Förbundet har i denna budget räknat med att det elstöd på totalt cirka 12 mkr som förbundet har fått utbetalt kommer att ses som ett överuttag av avgifter 2023 vilket leder till att dessa kommer att intäktas föras 2024 vilket leder till en minskad höjning av vattenavgiften 2024. Genom denna hantering anser förbundet att detta överuttag återbetalas till våra medlemskommuner.

Lönerna beräknas öka med 3,1 procent för år 2024 och med 2 procent för år 2025–2026.

4.1.2 Vattenförbrukning

Norrvatten ser en ökning av vattenförbrukningen som inte är väderberoende utan hänger ihop med medlemskommunernas och regionens tillväxt. Enligt RUF5 2050 kommer antalet anslutna till Norrvattens leveransområde att öka från dagens omkring 700 000 personer till närmare 900 000 personer år 2050 (RUF5 låg). Eftersom en betydande andel av vattenförbrukningen är väderberoende så kan det vara relativt stora variationer mellan enskilda år, men den långsiktiga tendensen är en ökad förbrukning beroende på ökat antal anslutna. Dock har det under senare år noterats en utplanande och till och med minskade trend i vattenförbrukningen, påverkat delvis av de höga elpriserna 2022/2023.

Förbrukningen är direkt kopplad till antalet invånare i förbundets medlemskommuner. Norrvatten prognostiserar att förbrukningen minskar obetydligt per person, men att expansionen i medlemskommunerna medför att förbrukningen totalt sett ökar. De tidigare befolkningsprognoserna har reviderats och ligger lägre än tidigare bedömningar.

Den tidigare utvecklingen med en relativt stadig ökning av den totala vattenförbrukningen har delvis brutits under de senaste åren. Den föreslagna nivån att budgetera för 2024 är beräknad på snittet de senaste 5 åren med en justering nedåt för en trend med minskad förbrukning under 2022.

Sammantaget medför detta att förbundet budgeterar för en vattenförbrukning 2024 som uppgår till 52 520 m³, vilket är en minskning jämfört med budgeterad nivå för 2023.

Produktionen	2021 utfall	2022 utfall	2023 budget	2024 budget	2025 budget	2026 budget
Producerad mängd m ³	51 930	51 409	53 800	52 888	53 379	53 844
Debiterad mängd dricksvatten	51 606	51 100	53 300	52 520	53 009	53 470
Antalet invånare	711 018	723 645	722 935	734 551	741 379	747 830

4.1.3 Ändrade förutsättningar

Sedan 2016 tillämpar Norrvatten en ny modell för vattenavgifter. Huvudsyftet med den nya modellen var att skapa en större förutsägbarhet genom att basera en större del av avgiften på fasta kostnader. Modellen bygger på att 70 procent av avgiften matchas mot Norrvattens budgeterade kostnad och fördelas på medlemskommunerna utifrån deras förbrukning föregående räkenskapsår. Resterande 30 procent baseras på faktisk vattenförbrukning. En översyn av modellen gjordes 2019 och den resulterade i att modellen fungerar bra och inte behövde ändras.

4.1.4 Övriga ställningstaganden

I budgetförutsättningarna beräknas Norrvattens avskrivningar, under de budgeterade åren, på avslutade investeringar samt avskrivningar och låneförändringar som beräknas uppkomma med anledning av de pågående och planerade investeringarna. Norrvatten har inte alltid rådighet över tidsplanerna då många investeringar görs i samarbete med medlemskommuner eller Trafikverket. Att få en rättvisande bild av genomförandegraden avseende investeringarna är av väsentlig betydelse för beräkning av kapitalkostnaderna.

Vikten av säker kapitaltillgång med goda räntevillkor ökar således framåt och Norrvatten har, utöver kontakter med de svenska affärsbankerna och Nordiska investeringsbanken, initierat ett arbete med ägarlån. Förslaget innebär att respektive ägarkommun lånar ut medel motsvarande sitt andelstal i förbundet. Detta sker till en kostnadsnivå som är gynnsam för både förbundet och ägarkommunerna.

Volymförutsättningarna avseende dricksvattenproduktionen påverkar också i hög grad energi- och kemikaliekostnaderna.

Avskrivningar på anläggningar som tillsammans med räntekostnaderna står för en betydande del av kostnaderna och andelen kommer att öka under de närmsta åren då investeringar aktiveras och låneskulden ökar.

4.1.5 Vattenavgifter och övriga intäkter

För att täcka Norrvattens nettokostnader under 2024 budgeteras en avgiftsökning på 5,9 procent. Avgiften budgeteras till 5,19 kr/m³ varav den rörliga delen är 1,56 kr/m³. Avgiftsuttag per kommun redovisas under 5.5 i detta dokument.

Förutom vattenavgifter består intäkterna av avgifter för vattenmätare, provtagningar, antenncyror, läcksökningsavgifter, försäljning av elcertifikat samt aktiverad tid.

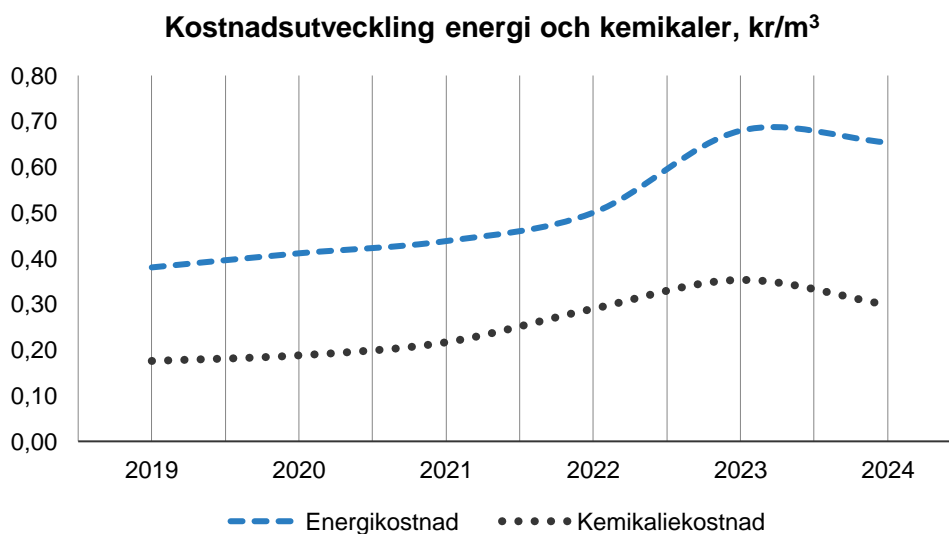
Ökningen av övriga intäkter avser budgetering av försäljning av el från vindkraft (3 mkr) samt intäkter för elstöd (12 mkr).

4.1.6 Kostnader

Driftkostnaderna budgeteras totalt till 76,7 mkr vilket är 4,3 mkr högre än budget 2023.

Kostnaden för kemikalier ökar och då främst för aluminiumsulfat och kalk. Detta beror både på ökade världsmarknadspriser för råvarorna som ingår i tillverkningen och ökade kostnader för transporter och energikostnader vid tillverkningen.

Kostnaden för elenergi budgeteras till totalt cirka 34,3 mkr jämfört med 33,1 mkr för år 2023. Förbundet planerar att öka användningen av flotation som reningsteknik för att minska halterna av PFAS i utgående dricksvatten. Detta medför en ökad energiförbrukning om cirka 10 procent. Kostnaden för elenergi per kubikmeter producerat vatten sjunker ändå något då energipriserna väntas vara något lägre.

Budgeten för underhåll ökas med 1,3 mkr på grund av ökade materialpriser samt indexuppräknningar av avtal.

Ökning/minskning driftkostnader budget 2024 jämfört med 2023, tkr:

Kemikalier	+ 2 000
Underhåll	+ 1 200
Elkostnader	+ 1 300
Total ökning	+ 4 300

Övriga externa kostnader budgeteras totalt till 41,6 mkr vilket är 0,3 mkr högre än budget 2023.

Under denna rubrik samlas många av de externa kostnader som inte ryms inom driftkostnader och i budget 2024 är det endast marginella förändringar på de olika kostnadsposterna.

I övrigt är det många olika budgetposter inom kategorin ”övriga externa kostnader” och ett antal mindre justeringar upp och ned som inte framgår av tabellen nedan.

Personalkostnader inklusive sociala avgifter och pensioner budgeteras totalt till 89,2 mkr vilket är 5 mkr högre än budget 2025.

Förbundet planerar i budgeten att tillsätta nya tjänster för 2024 och framåt gällande avtalscontroller, enhetschef projekt samt en utökning av roll som skiftingenjör.

Avskrivningar och räntekostnader: Totalt budgeteras 71,9 mkr för avskrivningar vilket är en ökning med 4,3 mkr jämfört med föregående år. Flera stora ledningsprojekt avslutas under 2023 och aktiveras med påföljande avskrivningar.

Räntenivån budgeteras till 3,06 procent för år 2024, motsvarande 42,6 mkr, vilket är en ökning med 10,7 mkr jämfört med 2023. Räntekostnaden är beräknad och uppskattad med hänsyn till de säkringsnivåer som föreligger och som överensstämmer med vald finanssäkringsstrategi, i enlighet med finansinstruktionen. De totala räntekostnaderna påverkas också av den beräknade lånevolymen som i sin tur är avhängig de planerade investeringsutgifterna under perioden. Den rådande samhällsekonomiska situationen med hög inflation och snabba ränteuppgångar under 2022 och 2023 gör att läget är svårbedömt i denna budget. Många bedömare menar att vi under slutet av 2023 går in i en lågkonjunktur och detta kommer troligen också påverka räntan.

Både räntekostnader och avskrivningar kommer att öka markant under de åren som kommer på grund av det stora investeringsbehovet och båda dessa kostnadsposter är något som är av största vikt för Norrvatten att arbeta strukturerat och långsiktigt med.

4.1.7 Ekonomi i balans

Självkostnadsprincipen tillämpas, vilket innebär att resultatet ska balanseras över tid. I tabellen nedan redovisas Norrvattens resultat från 2019 till och med 2022 samt prognos 2023 samt budget 2024–2026.

(tkr)	2019 Utfall	2020 Utfall	2021 Utfall	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Budget	2025 VP	2026 VP
Resultat	4 922	901	1 363	-958	-859	0	0	0

För ett budgeterat nollresultat för 2024 beräknas avgiftshöjningen till 5,9 procent, från 4,90 kr/m³ till 5,19 kr/m³.

5 Känslighetsanalys

I budgeten finns flera osäkra faktorer som Norrvatten inte kan påverka. Budgeten bygger på uppskattningar av tidigare års utfall eller prognoser från olika företag och myndigheter.

5.1 Vattenavgifter

Hur mycket dricksvatten som produceras och debiteras under ett år påverkas i hög grad av vädret. Genom den avgiftsmodell som Norrvatten använder och beräknar avgiften innebär en ökning av vattenproduktionen endast en marginell intäktsökning. Däremot innebär en ökad produktionsvolym direkt ökade kostnader i form av el och kemikalier.

5.2 Läckor och underhåll

Norrvattens ledningsnät är till stora delar anlagt under 1960–1970 talet. I Norrvattens område pågår många exploateringar och vid läckage blir kostnaden för reparationer oftast hög. Ledningsnätet innehåller också en del glasfiberarmerade ledningar (GAP) som inte håller måttet kvalitetsmässigt och det ofta blir omfattande läckor när något går sönder. I nya ledningar används stål som material.

5.3 Elenergi

Skeendena på elmarknaden och i omvärlden har gett stora osäkerheter gällande budgetering av elenergin för kommande år. Norrvatten har en i förbundsstyrelsen fastslagen modell för inköp av elenergi, som följs för säkring av elpriset. För år 2024 är 78 procent av beräknad förbrukning prissäkrad.

5.4 Räntekostnader

På grund av de stora investeringar som ligger framför Norrvatten de kommande åren kommer låneskulden att stiga. Detta innebär att känsligheten för stigande marknadsräntor ökar. I oktober 2021 beslutade förbundsstyrelsen om en mer försiktig strategi för räntebindning efter ett genomfört strategitest. Strategitestet utfördes utifrån förbundets förväntade utveckling de kommande åren, med stora investeringar, och bedömd utveckling på räntemarknaden. Hösten 2023 kommer ett nytt strategitestet att utföras och eventuella justeringar beslutas när resultatet av genomfört test analyserats. Befintlig finanspolicy och finansinstruktion samt beslutad normportfölj för hantering av ränterisken är de verktyg som används för att hantera dessa risker.

6 Rapportbilagor

6.1 Resultatbudget 2024 med verksamhetsplan 2025–2026

Resultaträkning (tkr)	Not	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	VP 2025	VP 2026
Verksamhetens intäkter							
Vattenavgifter	Not 2	213 651	260 187	261 187	272 609	294 023	299 457
Mätaravgifter		9 361	10 250	9 650	10 450	10 750	11 050
Övriga intäkter		8 554	10 539	6 279	20 108	7 925	7 429
Aktiverat eget arbete		12 195	13 575	19 328	17 913	20 898	21 269
Fondering framtida investering		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Summa verksamhetens intäkter		244 761	295 551	297 444	322 080	334 596	340 205
Verksamhetens kostnader							
Driftkostnader		-62 946	-76 958	-72 456	-76 730	-80 639	-82 724
Övriga externa kostnader		-40 297	-40 220	-41 295	-41 583	-42 535	-40 132
Personalkostnader		-66 248	-82 583	-84 152	-89 225	-89 731	-89 746
Summa verksamhetens kostnader		-169 491	-199 761	-197 903	-207 538	-212 905	-212 602
Avskrivningar		-64 634	-65 647	-67 599	-71 900	-75 651	-76 163
Verksamhetens nettokostnader		-234 125	-265 408	-265 502	-279 438	-288 556	-288 765
Verksamhetens resultat		10 636	30 143	31 942	42 642	46 040	51 440
Finansiella poster							
Finansiella intäkter		6 084	0	0	0	0	0
Finansiella kostnader		-17 678	-31 002	-31 942	-42 642	-46 040	-51 440
Resultat efter finansiella poster		-958	-859	0	0	0	0
Extraordinära poster		0	0	0	0	0	0
Årets resultat		-958	-859	0	0	0	0

6.2 Balansbudget 2024

Balansräkning (tkr)	Ställning 2022-12-31	Prognos 2023-12-31	Budget 2023-12-31	Budget 2024-12-31
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar				
Immateriella tillgångar	1 840	1 454	3 116	1 000
Summa immateriella anläggningstillgångar	1 840	1 454	3 116	1 000
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 093 977	1 186 259	1 283 686	1 278 907
Maskiner och Inventarier	198 887	241 582	321 095	280 694
Övriga materiella anläggningstillgångar	326 265	490 129	343 432	677 493
Summa materiella anläggningstillgångar	1 619 129	1 917 971	1 948 213	2 237 093
Finansiella anläggningstillgångar				
Andelar i koncernföretag	100	100	100	100
Övriga långfristiga fordringar	0	0	0	0
Summa finansiella anläggningstillgångar	100	100	100	100
Omsättningstillgångar				
Varulager				
Råvaror och förnödenheter	4 660	4 707	4 000	4 895
Summa varulager	4 660	4 707	4 000	4 895
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	25 509	27 000	56 000	28 350
Interima fordringar	5 509	6 050	25 000	6 171
Övriga kortfristiga fordringar	12 527	13 529	17 000	13 800
Summa kortfristiga fordringar	43 546	46 579	98 000	48 321
Kassa och bank	46 885	0	0	0
SUMMA TILLGÅNGAR	1 716 160	1 970 811	2 053 429	2 291 409

Balansräkning (tkr)	Ställning 2022-12-31	Prognos 2023-12-31	Budget 2023-12-31	Budget 2024-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Årets resultat	-958	-859	0	0
Dispositionsfond	201	0	1 159	0
Övrigt kapital	182 005	181 248	178 046	180 389
Summa eget kapital	181 248	180 389	179 205	180 389
Avsättningar				
Avsatt till pensioner	16 723	17 193	18 021	17 565
Summa avsättningar	16 723	17 193	18 021	17 565
Skulder				
Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	1 400 388	1 600 100	1 714 532	1 950 100
Investeringsfondering	13 000	12 000	12 000	11 000
Summa långfristiga skulder	1 413 388	1 612 100	1 726 532	1 961 100
Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	0	42 171	57 107	15 297
Leverantörsskulder	68 594	66 958	42 694	73 654
Interima skulder	36 208	52 000	29 870	43 405
Summa kortfristiga skulder	104 802	161 129	129 671	132 356
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 716 160	1 970 811	2 053 429	2 291 409
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter	Inga	Inga	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	24 893	24 884	22 500	25 351

6.3 Finansieringsbudget 2024

Kassaflödesanalys (tkr)	Not	Utfall Helår 2022	Prognos Helår 2023	Budget Helår 2023	Budget Helår 2024
Årets resultat		-958	-859	0	0
Justering för avskrivningar		64 634	65 647	67 599	71 900
Justering för övriga ej likviditets- påverkande poster	Not 6	-1 474	-530	21	-628
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		62 202	64 258	67 620	71 272
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar		17 846	-3 034	-33 000	-1 742
Ökning(-)/minskning(+) av lager		-3 475	-47	-1 060	-188
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder		17 225	106 328	56 260	-28 773
Medel från den löpande verksamheten		93 798	167 505	89 820	40 569
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Avyttring av anläggningstillgångar		0	0	0	0
Investering i anläggningar		-286 607	-364 103	-402 077	-390 569
Medel från investeringsverksamheten		-286 607	-364 103	-402 077	-390 569
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		229 925	149 713	312 257	350 000
Medel från finansieringsverksamheten		229 925	149 713	312 257	350 000
ÅRETS KASSAFLÖDE		37 116	-46 885	0	0
Likvida medel vid årets början		9 769	46 885	0	0
Likvida medel vid periodens slut		46 885	0	0	0

6.4 Noter till resultat-, balans- och finansieringsbudget

Not 1 – Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciper

Kommunalförbundet Norrvatten tillämpar i allt väsentligt från och med verksamhetsåret 2019 redovisningsprinciper i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed som bland annat kommer till uttryck i anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Resultaträkningen har dock ej ställts upp i enlighet med lagstiftningen som i första hand inriktats på att ge en rättvisande bild av kommuners redovisning där skatteintäkter och generella statsbidrag utgör huvudsakliga intäkter. Norrvatten bedriver affärsmässig verksamhet varför en uppställningsform för resultaträkningen, som mer liknar Årsredovisningslagens, har använts i syfte att erhålla tydligare information och en mer rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska utfall.

Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som använts i denna redovisning skiljer sig inte från motsvarande i närmast föregående årsredovisning.

Redovisning av pensionsförpliktelser och jämförelsestörande poster

Pensionsåtagande redovisas enligt den lagstadgade blandmodellen, vilket innebär att pension som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning, utan redovisas som ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen.

Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Pensionsåtagandena inkluderar även löneskatt med 24,26 procent.

Tidigare än år 2021 har pensionsavsättningarna noterats som jämförelsestörande. Då transaktionerna är återkommande bedöms detta inte längre vara en jämförelsestörande post.

Ekonomistyrning av driftverksamheten

Budgeten avseende driftverksamheten beslutas årligen av förbundsfullmäktige och fördelas på olika resultatansvar inom organisationen. Budgetärendet bereds på tjänstemannanivå och föreläggs styrelsen som sedan föreslår

förbundsfullmäktige att fatta beslut. I budgetbeslutet ingår även vilken vattenavgift som ska gälla för kommande år. Beslutad budget följs upp i kvartalsrapportering under året där både ekonomiska och verksamhetsmässiga avvikelser kommenteras och vid behov fattas beslut för att hålla budget och/eller nå målen för verksamheten. Uppföljningen avslutas med att en årsredovisning för helåret upprättas.

Ekonomistyrning i investeringsverksamheten

Budgeten avseende investeringsverksamheten i Kommunalförbundet Norrvatten beslutas netto per projekt och år. När ett projekt redovisas i budgetarbetet för första gången anses även projektets vid tillfället redovisade totalbudget utgöra den ram projektet har att förhålla sig till.

Har ett projekt en beslutad budget som av något skäl inte förbrukats flyttas kvarvarande budget med till kommande budgetperiod, men bara i sådan utsträckning att totalsumman i projektet bibehålls. Budgetmedel som inte behövs i projektet förfaller och flyttas inte till nästkommande budgetår.

Kvartalsvis uppdateras investeringsprognoser för innevarande år för att se att summan av projekten håller sig till beslutad total budget.

Not 2 – Vattenavgift

Vattenavgift	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	VP 2025	VP 2026
% Resultat/Omsättning	-0,4 %	-0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ökning av vattenavgift	3,9 %	19,5 %	19,5 %	5,9 %	6,9 %	9,8 %
Förväntad volym m ³	51 072	53 300	53 300	52 550	53 009	53 470
Kr/m ³ vattenavgift	4,10	4,90	4,90	5,19	5,55	6,06

Not 3 – Norrvattens framtida vattenproduktion, NFVP

Totalt av fullmäktige godkänd budget för projekt NFVP är 437 mkr. Summan av budget för 2024 och VP 2025–2026 överstiger detta belopp, varför ett genomförandebeslut för projektet kommer behöva fattas under år 2024 för att projektet inte ska överskrida beslutad totalbudget. Totalkostnadsprognosen anger 3 mdr kr i förväntad utgift, beräknat enligt 2022 års penningvärde.

6.5 Fördelning av vattenavgift per kommun 2024

Debitering vatten per kommun	Leverans m ³ 2022		2024	2024-prognos	Totalt 2024
	Summa	Andel	Kr / 70 %	Kr / 30 %	
Solna	6 976 000	13,66 %	26 065 229	11 170 812	37 236 042
Sundbyberg	3 796 000	7,43 %	14 183 430	6 078 613	20 262 043
Sigtuna	4 042 000	7,91 %	15 102 588	6 472 538	21 575 126
Sollentuna	5 417 000	10,61 %	20 240 159	8 674 354	28 914 512
Täby	6 327 000	12,39 %	23 640 296	10 131 555	33 771 851
Upplands-Bro	2 551 000	4,99 %	9 531 594	4 084 969	13 616 563
Upplands Väsby	3 526 000	6,90 %	13 174 598	5 646 256	18 820 855
Vallentuna	1 934 000	3,79 %	7 226 226	3 096 954	10 323 180
Danderyd	2 905 000	5,69 %	10 854 285	4 651 836	15 506 121
Järfälla	6 951 000	13,61 %	25 971 819	11 130 779	37 102 598
Knivsta	906 000	1,77 %	3 385 192	1 450 796	4 835 988
Norrtälje	2 256 000	4,42 %	8 429 352	3 612 579	12 041 931
Vaxholm	747 000	1,46 %	2 791 102	1 196 186	3 987 288
Österåker	2 737 000	5,36 %	10 226 567	4 382 814	14 609 382
Förbrukning 2022	51 072 000	100,0 %	190 822 436	81 781 044	272 603 480

Norrvattens Nettokostnader 2024	272 608 818	272 608 818
70 % av nettokostnader	190 826 173	190 826 173
30 % av nettokostnader	81 782 645	81 782 645
Antagen debiterad volym vatten 2024	52 550 000	52 550 000
Kr per m³	1,56	1,56

Totalpris per m ³ 2024	5,19
Totalpris per m ³ 2023	4,90
Totalpris per m ³ 2022	4,10
Totalpris per m ³ 2021	3,95
Totalpris per m ³ 2020	3,87
Totalpris per m ³ 2019	3,83

6.6 Investeringsbudget 2024 med verksamhetsplan 2025–2026

Investeringsbudget 2024, VP 2025–2026	Not	Budget 2024 total	Budget 2024 tidigare beslutat	Budget 2024 nytt beslut	VP 2025	VP 2026	Totalt beräknad utgift redovisade projekt
Görvälverket		-47 908 169	0	-47 908 169	-72 136 689	-144 017 434	-425 814 165
Allmänt, säkerhet, drift med mera.		-17 900 000	0	-17 900 000	-30 000 000	-20 000 000	-98 097 000
Elförsörjning		-10 508 169	0	-10 508 169	-35 136 689	-119 017 434	-202 271 765
Fastighet		0	0	0	0	0	-11 800 000
Filtrering/pumpning		-2 500 000	0	-2 500 000	-6 500 000	-4 500 000	-15 320 000
Flockning Fällning		0	0	0	0	0	-36 800 000
Kemikaliedosering/UJV		-16 500 000	0	-16 500 000	0	0	-55 625 400
Styrsystem Driftövervakning		-500 000	0	-500 000	-500 000	-500 000	-5 900 000
Yttre anläggningar		-41 787 166	-13 612 208	-28 174 958	-95 515 544	-43 166 667	-346 281 150
Allmänt, säkerhet, drift med mera.		-13 650 000	-3 800 000	-9 850 000	-31 000 000	-16 300 000	-163 400 000
Elförsörjning		0	0	0	-8 000 000	0	-8 000 000
Grundvattenverk		-4 700 000	0	-4 700 000	-27 300 000	0	-16 700 000
Mätarservice		-6 700 000	0	-6 700 000	-6 700 000	-6 700 000	-26 800 000
Reservoarer		-1 500 000	0	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-16 100 000
Tryckstegringsstation		-15 237 166	-9 812 208	-5 424 958	-21 015 544	-18 666 667	-115 281 150
Ledningar		-68 723 561	-39 874 711	-28 848 850	-124 288 837	-122 876 665	-985 998 368
Allmänt, säkerhet, drift med mera.		-3 500 000	0	-3 500 000	-54 000 000	0	-157 700 000
Externa byggprojekt på HVL		-4 930 000	-50 000	-4 880 000	-4 586 584	-1 350 000	-33 480 256
Redundans Knivsta		-3 000 000	0	-3 000 000	-3 750 000	-2 500 000	-156 500 000
Övriga ledningsprojekt		-57 293 561	-39 824 711	-17 468 850	-61 952 253	-119 026 665	-638 318 112
Kvalitet och utveckling		-440 000	0	-440 000	-460 000	-520 000	-3 423 494
Laboratorium		-440 000	0	-440 000	-460 000	-520 000	-3 423 494
Verksamhetsstöd/IT		-2 700 000	0	-2 700 000	-10 000 000	-10 000 000	-42 950 000
Allmänt, säkerhet, drift med mera.		-200 000	0	-200 000	-10 000 000	-10 000 000	-40 200 000
Fastighet		-2 500 000	0	-2 500 000	0	0	-2 500 000
IT		0	0	0	0	0	-250 000
Summa ex NFVP		-161 558 896	-53 486 919	-108 071 977	-302 401 070	-320 580 766	-1 804 467 177
Norrvattens framtida dricksvattenproduktion		-255 609 837	0	-255 609 837	-253 223 508	-247 566 045	-437 000 000
NFVP	Not 3	-255 609 837	0	-255 609 837	-253 223 508	-247 566 045	437 000 000
SUMMA TOTALT		-417 168 734	-53 486 919	-363 681 814	-555 624 578	-568 146 811	-2 241 467 177

6.7 Kostnadsutveckling med nyckeltal

Statistik och nyckeltal Norrvatten 5 år i sammandrag (tkr)	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2024
Vattenavgifter	196 525	199 245	207 424	213 651	260 187	261 187	272 609
Mätaravgifter	7 076	8 231	8 694	9 361	10 250	9 650	10 450
Övriga intäkter	8 671	14 390	18 062	21 749	25 114	26 607	39 021
Totala intäkter	212 272	221 866	234 181	244 761	295 551	297 444	322 080
Kemikalier	-8 967	-9 464	-11 180	-14 937	-18 174	-13 462	-15 676
Elenergi	-19 400	-20 693	-22 600	-25 397	-34 977	-33 094	-34 339
Övriga driftskostnader	-24 210	-27 108	-20 654	-22 612	-23 807	-25 900	-26 715
Löner och ersättningar	-34 200	-36 788	-40 508	-40 297	-44 275	-46 192	-49 831
Pensionskostnader	-6 979	-8 915	-11 105	-39 676	-18 341	-17 663	-17 055
Övriga personalomkostnader	-13 487	-14 724	-15 863	-9 724	-19 967	-20 297	-22 339
Övriga kostnader	-31 667	-36 176	-40 907	-16 848	-40 220	-41 295	-41 583
Avskrivningar	-62 165	-59 334	-63 795	-64 634	-65 647	-67 599	-71 900
Räntenetto	-6 275	-7 764	-6 207	-11 594	-31 002	-31 942	-42 642
Totala kostnader	-207 350	-220 966	-232 819	-245 720	-296 410	-297 444	-322 080
Resultat	4 922	901	1 363	-958	-859	0	0
Anläggningstillgångar	1 118 155	1 227 609	1 399 097	1 621 069	1 932 161	1 951 429	2 238 193
Omsättningstillgångar	67 080	56 923	72 345	95 090	85 388	102 000	53 216
Totala tillgångar	1 185 235	1 284 532	1 471 442	1 716 160	2 017 549	2 053 429	2 291 409
Eget kapital	179 943	180 843	182 205	181 247	180 487	179 205	180 389
Avsättningar	16 886	16 419	17 197	16 723	17 140	18 021	17 565
Långfristiga skulder	874 862	967 162	1 184 463	1 413 388	1 711 000	1 726 532	1 961 100
Kortfristiga skulder	113 544	120 108	87 577	104 802	108 922	129 671	132 356
Totala skulder	1 185 235	1 284 532	1 471 442	1 716 160	2 017 549	2 053 429	2 291 409
Räntebärande lån inklusive checkräkning 31/12	915 502	1 017 858	1 170 463	1 400 388	1 684 812	1 771 639	1 965 397
Nettoinvesteringar	189 122	168 255	238 309	286 905	417 148	402 077	417 169
Pris per m ³ , kr (Vattenavgifter)	3,83	3,87	3,95	4,10	4,90	4,90	5,19
Årsanställda, antal	55	58	63	65	73	76	76
Sjukfrånvaro	2,7 %	3,4 %	3,5 %	3,4 %	3,3 %	4,0 %	4,0 %
Frisknärvaro	97,3 %	96,6 %	96,5 %	96,6 %	96,7 %	96,0 %	96,0 %

Statistik och nyckeltal Norrvatten 5 år i sammandrag (tkr)	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2024
Kostnader exklusive kapitalkostnader	-138 910	-153 868	-162 817	-169 492	-199 761	-197 903	-207 538
Nettoresultat i förhållande till omsättning	2,0 %	2,0 %	0,6 %	-0,4 %	-0,3 %	0,0 %	0,0 %
Kapitalkostnader i % av totala kostnader	33,0 %	33,0 %	30,1 %	31,0 %	32,6 %	33,5 %	35,6 %
Soliditet exklusive ansvarsförbindelse	15,0 %	15,0 %	12,4 %	10,6 %	8,9 %	8,7 %	7,9 %
Lånefinansiering i % av anläggningar	82,0 %	82,0 %	83,7 %	86,4 %	87,2 %	90,8 %	87,8 %
Rörelsekapital	-46 464	-63 185	-15 232	-9 712	-23 534	-27 671	-79 140
Självfinansieringsgrad	33,0 %	33,0 %	26,8 %	22,5 %	15,7 %	16,8 %	17,2 %
Självfinansieringsgrad 10 år	33,5 %	33,0 %	31,5 %	24,8 %	27,8 %	28,3 %	26,2 %
Uppfordrad råvattenmängd km ³	54 311	52 780	54 370	53 967	53 470	56 000	54 500
Producerad mängd dricksvatten km ³	51 489	50 722	51 930	50 937	50 895	53 800	52 620
Intern förbrukning	5,5 %	4,0 %	4,7 %	6,0 %	4,8 %	3,9 %	3,4 %
Debiterad mängd km ³	51 005	50 331	51 606	51 100	51 500	53 300	52 550
Förlust i procent av producerad mängd	0,9 %	1,0 %	0,6 %	-0,3 %	-1,2 %	0,9 %	0,1 %
Energiuttag produktion totalt kWh	23 703	24 054	25 059	25 643	27 283	26 210	28 672
Energiproduktion Vindkraftverket kWh	6 569	7 094	6 708	6 250	6 370	6 587	7 000
Ökning/minskning producerat vatten	-3,5 %	-1,0 %	2,5 %	-1,0 %	-0,1%	5,7%	-2,2%
Befolkningsmängd (SCB)	689 382	697 162	711 018	723 645	722 935	722 935	734 551
Ökning/minskning befolkningsmängd	1,76 %	1,13 %	1,99 %	1,78 %	-0,10 %	0,00 %	1,61 %
Producerad mängd vatten/invånare liter	75	73	73	70	70	74	72
Kemikaliekostnad/m ³ debiterat vatten (kr)	-0,18	-0,19	0,22	0,29	0,35	0,25	0,30
Energikostnad/m ³ debiterat vatten (kr)	-0,38	-0,41	0,44	0,50	0,68	0,62	0,65
Pris per m ³ (kr)	3,83	3,87	3,95	4,10	4,90	4,90	5,19
Energi och kemikaliekostnad procent av pris m ³	-15 %	-15 %	17 %	19 %	21 %	18 %	18 %

6.8 Arvoden och ersättningar till Norrvattens förtroendevalda

I förbundsordningen § 4d framgår det att ”ersättning till i förbundets organ valda ledamöter och ersättare skall framgå av varje års budget och fastställas av förbundsfullmäktige.”

Ersättning till valda ledamöter och ersättare i förbundets organ 2024

Uppräkning av fasta arvoden och sammanträdesersättningar ska ske den 1 januari varje år och följa riksdagsledamöternas arvodesförändringar i enlighet med fastslagen procentuell fördelning. Arvoden räknas upp till närmast högre 10-tal kronor.

Förtroendevalda	%-sats	2024 Kr/år	Avrundat
Förbundsfullmäktige			
Ordförande Förbundsfullmäktige	1,25 %	10 950	10 950
Vice ordförande förbundsfullmäktige	0,65 %	5 694	5 700
Revision			
Ledamot i revisionen	1,25 %	10 950	10 950
Valberedning			
Ordförande i valberedningen	0,55 %	4 818	4 820
Ledamot i valberedningen	0,25 %	2 190	2 190
Förbundsstyrelse			
Ordförande i förbundsstyrelsen	15,50 %	135 780	135 780
Vice ordförande i förbundsstyrelsen	10,50 %	91 980	91 980
Ledamot i förbundsstyrelsen	4,80 %	42 048	42 050
Ersättare i förbundsstyrelsen	2,10 %	18 396	18 400
Samtliga förtroendevalda			
	%-sats	Kr/tillfälle	Avrundat
Sammanträdesersättning 0–4 tim	0,10 %	876	880
Sammanträdesersättning > 4 tim	0,20 %	1 752	1 760
Årsarvode Riksdagsledamot		876 000 kr	